

Enquesta sociolingüística a l'alumnat d'ensenyament secundari de Cervera

ALBERT TURULL I RUBINAT
Universitat de Lleida

Concepció i realització de l'enquesta

Aquesta enquesta fou preparada i realitzada per la Secció de Llengua i Literatura del Centre Municipal de Cultura de Cervera, amb la col·laboració del Seminari de Llengua i Literatura Espanyola de l'Institut de Batxillerat "Antoni Torroja" i del Departament de Lletres de l'Institut de Formació Professional "La Segarra", centres tots dos de la mateixa ciutat, durant el segon semestre del curs 1992-93.

El seu objectiu fonamental era conèixer la realitat sociolingüística de la població escolar de nivell secundari d'aquests dos centres, els únics, ara com ara, de la comarca de la Segarra. Els tres nuclis temàtics centrals que conté són els *usos lingüístics* dels estudiants en el seu entorn (entès diversament: família, companys, institut, mitjans de comunicació), la seva *competència lingüística* (o, més precisament, la

valoració que ells mateixos en fan) i les *creences i actituds* bàsiques entorn d'aquestes qüestions.

Un cop elaborat el qüestionari per part de l'organisme impulsor del projecte, es va passar a la seva aplicació directa. El mètode emprat fou el lliurament i resposta d'un únic qüestionari escrit (v. annex 1) en un univers d'intenció exhaustiva; això vol dir que es va renunciar a fer una tria representativa dels estudiants, sinó que l'enquesta els fou aplicada a tots. Sense la col.laboració directa, fins i tot amb implicació docent, dels centres esmentats -i molt especialment d'alguns dels seus professors- la realització d'aquesta enquesta no hagués estat possible, o s'hagués hagut de constrènyer a unes característiques força més limitades.

El següent pas fou la tabulació informatitzada de les dades (és a dir, del total d'enquestes un cop respostes pels alumnes). En aquest apartat cal dir que ha estat fonamental i altament resolutiva la tasca del professor Josep Rodríguez i d'uns grups d'alumnes, als quals és de justícia remerciar-los l'esforç. L'equip promotor, un cop obtingudes les primeres taules de resultats (annex 2), va decidir que podria ser interessant l'elaboració d'unes noves taules on fossin filtrades un altre cop les respostes en funció d'allò que els enquestats haguessin contestat a alguna de les qüestions (annex 3) considerades especialment significatives per a un primer agrupament bàsic dels subjectes: es tractava de les qüestions 3, 10 i 36, que indaguen, respectivament, el lloc de naixement de l'enquestat, la llengua en què adquirir la lecto-escriptura i la seva adscripció "nacional" voluntària. Cal dir que aquests filtres han estat en alguns casos més útils i significatius que en altres; al llarg dels comentaris següents s'hi farà referència en diverses ocasions.

Fet i fet, aquest article és resultat directe de la valoració "tècnica" que personalment m'encarregà l'organisme promotor, feta en funció d'aquestes taules de resultats. Dit d'una altra manera, aquest text no és sinó el comentari sistemàtic d'aquelles dades, acompanyat, quan ho he cregut pertinent o necessari, d'interpretacions que puguin donar llum sobre allò que al capdavall és la finalitat utilitària bàsica de l'enquesta: el

coneixement més aprofundit i detallat de la realitat social i lingüística d'un important segment de la nostra població. Un segment altament representatiu no només per si mateix, sinó sobretot perquè conté les bases de futur del que serà la nostra societat en el segle que s'acosta.

Dades bàsiques (1-5)

Les qüestions 1 i 2 són genèriques i posen de manifest l'equilibri entre els estudiants d'un i altre institut, d'una banda, i, d'una altra, entre subjectes femenins i masculins. En tots dos casos els percentatges obtinguts se situen entre el 47 i el 52 %, en lògica distribució complementària, i a favor, respectivament, de l'IB Antoni Torroja i del sexe masculí. Aquest equilibri permet d'afirmar que les dades obtingudes reflecteixen fiablement el conjunt dels estudiants de nivell secundari dels centres cerverins, sense que de les conclusions subsegüents se'n pugui desprendre una generalització discriminatòria envers cap d'aquests grups.¹

Més pertinent és la qüestió 3, sobre el lloc de naixement de l'enquestat, ja que en oferir només dues possibles respostes (dins o fora de Catalunya) permet de fer blocs bàsics dins el total de subjectes. Tanmateix, en el nostre cas aquesta dada esdevé poc mal.leable, perquè la immensa majoria de l'alumnat resulta nascuda a Catalunya (94%), de manera que la resta constitueix un bloc massa feble en termes quantitatius (tan sols 33 individus) per poder-hi projectar cap dada amb fiabilitat estadística. D'altra banda, aquesta qüestió 3 és complementada, en allò que té d'imprecís (per exemple: fa referència només al lloc de naixement, al marge del moment real d'incorporació a l'ús de la llengua), per les següents.²

¹ Hi trobem a faltar, tanmateix, altres qüestions generals de caire sociològic, que haurien pogut introduir variables interessants, com ara el lloc de residència (Cervera / resta Segarra / fora Segarra) o el nivell socio-cultural i/o professional dels pares. Aquests són punts que caldria tenir en compte a l'hora de posteriors reedicions, ampliacions o seqüències complementàries de l'enquesta sociolingüística.

² Tot i que s'hi pot trobar a faltar una de tan clara com "en quina llengua vas aprendre a parlar". Pel

Concretament la 4 demana d'especificar l'any d'arribada a Catalunya, on veiem que, mentre lògicament torna a haver-hi un 94,5% que s'hi declara nascut (redundància tècnicament evitable), aquell 5% restant se subdivideix de forma força proporcionada entre 14 individus arribats d'entre cinc i deu anys i uns altres 18 que ho han fet en els darrers cinc.³ En resum, si bé aquesta qüestió 4 serveix o hauria de servir per primilar l'arrelament dels joves estudiants nascuts fora de Catalunya (si més no des d'un punt de vista quantitatiu pel que fa al nombre d'anys), el fet és que, tal com s'esdevenia a 3, només permet confirmar com és d'extremadament majoritari el grup dels ja nascuts a Catalunya, de manera que qualsevol especulació en sentit contrari en relació amb les qüestions posteriors (usos i actituds) resta sense una veritable base ni des d'un punt de vista social ni merament estadístic.

Així les coses, les primeres preguntes que permeten establir una discriminació interessant són les cinc següents, que fan referència a l'àmbit familiar. La primera d'elles (5) encara és de caràcter sociològic general, i demana en paral·lel (pare/mare) el lloc de naixement dels progenitors, també amb només dues possibles respostes (a Catalunya o fora; cf. qüestió 3). I bé: sorprèn l'enorme coincidència de resultats, ja que tant pel que fa als pares com pel que fa a les mares la resposta és que entorn del 78% són nascuts a Catalunya i entorn del 21% fora. A falta de més dades sobre aquest punt, sembla possible de creure que s'hi reflecteix una notable absència de matrimonis mixtos, o en tot cas una compensació entre els mixtos on el pare o bé la mare no són nadius. Hom podria relacionar aquest fet amb l'edat dels estudiants implicats (i per tant, cal suposar-ho tret d'excepcions, dels seus pares) i amb les dades generals sobre els moviments migratoris a Catalunya i

que fa encara a la qüestió 3, anolem-ne que l'oblit de les altres terres de parla catalana pot ser una deficiència de la formulació.

³ Hi ha, però, dos detalls que posen en entredit aquesta qüestió. Un de tècnic: la formulació de la pregunta pot resultar equívoca entre una referència a l'edat del subjecte en el moment de l'arribada o bé la quantitat d'anys transcorreguts des d'aquest moment. L'altre, desconcertant, fa referència als resultats, on s'observa un cert encreuament de respostes, il·lògic, entre les qüestions 3 i 4: mentre un 1% dels qui declaren a 3 haver nascut a Catalunya donen a 4 respostes diferents (b/c), un molt més sorprenent 21% dels nascuts fora de Catalunya a 3 (tan sols 7 individus, tanmateix) diuen el contrari en el punt següent...

concretament a la Segarra, i concloure'n que existeixen tres grups de població adolescent quant als seus orígens i els de la seva família:

- a) Un 78% de nascuts a Catalunya de pares també nascuts a Catalunya, que podem considerar la "població autòctona", majoritària a la comarca.
- b) Un 16% de nascuts a Catalunya de pares nascuts fora de Catalunya, representants doncs d'una "segona generació" immigrant, és a dir, fills dels arribats al nostre país en l'època de major aflluència migratòria (anys 50-70).
- c) Un 5% de nascuts fora de Catalunya, i per tant immigrants ells mateixos (amb edats lògicament diverses) junt amb els seus pares, i que representarien les darreres onades immigratòries, lligades tal volta amb la reindustrialització dels nuclis urbans de la comarca (anys 80-90).

Usos lingüístics familiars (6-9)

Les darreres dades i les implicacions i suposicions que comporten, i que en bona part han estat ja comentades, són confirmades plenament pels resultats de la qüestió 6: "**Quina llengua parlen els teus pares entre ells?**". Per damunt de tot cal destacar la coincidència un altre cop en el 78% dels qui responen "tots dos sempre en català", la qual cosa ens duu a ratificar sense embuts que aquesta xifra correspon (grup "a") naturalment a la població autòctona catalanoparlant de la comarca. Pel que fa a les opcions de resposta següents, on ja apareix el castellà com a llengua familiar, cal distingir entre el 15% dels qui indiquen "sempre en castellà" (òbviament famílies immigrades castellanoparlants) i el 5% (sumat) dels qui "tots dos barregen el català i el castellà" o bé "un sempre en català i l'altre sempre en castellà", que es podria atribuir precisament a aquell incert grup de matrimonis mixtos que abans esmentàvem més de passada.

En relació, encara, amb els tres grups sociològics establerts més amunt, i donant per bo que el 78% inicial no admet dubtes, caldria introduir-hi la següent precisió: si creiem, com sembla raonable i acordat a tota constatació, que el 5% del tercer grup (immigrants recents) ha de ser inclòs en el 15% de famílies que ara, a 6, es declara d'ús exclusivament castellà, aleshores trobem que resta encara un 10% de matrimonis monolingües castellans que ha de pertànyer al segon bloc (immigració de dècades anteriors amb fills ja nascuts a Catalunya). De manera que, efectuant encara una darrera resta, trobem en efecte el mateix 5-6% híbrid (pares no nascuts a Catalunya però amb usos familiars no pas monolingües) que bé podem atribuir, com ja havíem aventurat per altres camins, a matrimonis mixtos (o bé a un segment de població immigrant assimilat a la cultura catalana).

D'altra banda, és interessant de remarcar, encara en relació amb la qüestió 6 (resposta tercera: "un sempre en català i l'altre sempre en castellà" -i la pregunta era sobre els usos dels pares "entre ells", recordem-ho), que hi ha un petit percentatge (3,5%, corresponent a 22 respostes) que testimonia l'existència, i per tant la possibilitat no problemàtica, de conversació bilingüe (és a dir, bilingüisme passiu simètric) fins i tot dins de casa i entre cònjuges.

Pel que fa a la qüestió 7 (**llengua en què els pares es dirigeixen als enquestats**) el tret més destacat és la coincidència amb els resultats de 6: un altre cop 78% en català, i respostes pel que fa a les opcions minoritàries que no es mouen en cap cas més d'un 2% amunt ni avall de les respectives a la qüestió anterior. En tot cas la màxima variació (poc significativa, repetim) correspon a un lleuger descens de la resposta "b" (tots dos castellà) a favor de la "c" (un sempre català i l'altre sempre castellà), que deu reflectir alguns casos en què un matrimoni mixt ho és només, pel que fa a l'ús lingüístic, en la relació de cadascun dels cònjuges amb els fills, però no dels cònjuges entre si (és a dir, en realitat, segurament, matrimonis on un únic membre catalanoparlant usa aquesta llengua amb els fills però s'ha adaptat, pel que fa al cònjuge, a la llengua castellana d'aquest, seguint una norma d'ús socialment

generalitzada a Catalunya d'ençà dècades). En conjunt, però, predomina la continuïtat d'usos entre el que són els cònjuges i el que és la relació d'aquests amb els fills, i la conclusió obligada és que la norma general és el manteniment de la llengua familiar a l'hora de la relació intergeneracional. En aquest sentit, la situació del català en l'àmbit familiar encara és bàsicament estable. Ni es dona el fenomen habitual de les societats on és molt avançat un procés de substitució lingüística (defecció en la transmissió de la llengua de pares a fills, com s'ha constatat a Occitània, Perpinyà, L'Alguer o les ciutats de València i Alacant en determinades fases del segle XX) ni tampoc no es dona el fenomen contrari, és a dir, l'avenç o normalització de l'ús de la llengua per part dels segments socials d'origen lingüístic diferent.

La qüestió 8 és el complement invers de 7: si l'anterior esbrinava la llengua dels pares amb els fills, ara es tracta de declarar **quina llengua usen els fills amb els pares**. A grans trets els resultats són els mateixos, un cop més. És el que calia suposar: correspondència en paral·lel en els usos entre pares i fills, és a dir, infreqüència d'aquell bilingüisme passiu simètric que ja no era entre cònjuges gaire més que ocasional (per bé que significatiu com a possible model). Un cop més trobem un bloc majoritari catalanoparlant entorn del 78% (només unes poques dècimes per sota), tot i que ara sí que és apreciable ja un lleuger descens de l'ús monolingüe castellà per part dels fills (baixa per sota del 13%, enfront del 15,5% entre cònjuges i el 13,6% d'aquests envers els fills: hi ha doncs una lenta progressió en aquesta tendència, que cal considerar positiva) i sobretot, per primer cop en aquest bloc de preguntes, un percentatge mínimament significatiu (per damunt del 3%) pel que fa a la resposta que assenyalava un ús bilingüe indiscriminat (barreja amb un i altre dels progenitors), mentre que el bilingüisme d'ús amb distinció fixa entre pare i mare es manté entorn del 5% on ja se situava pel que feia a l'ús d'aquests envers els fills (qüestió 7).

Finalment, la qüestió 9 es refereix a la **llengua usada per l'enquestat en la relació oral amb "la resta de la família"**. Tot i la possible excessiva ambigüïtat de la formulació (es refereix als altres

membres que conviuen a la mateixa llar, normalment germans i en tot cas avis, o hom pot incloure en la resposta els oncles i cosins residents a mil quilòmetres?) val a dir que, lògicament, els resultats no s'allunyen gaire dels de les preguntes anteriors del mateix bloc familiar, però que hi són encara mes notòries les tendències observades en la progressió dels usos entre cònjuges, entre pares i fills, i entre fills i pares. I aquestes tendències no són, en resum, sinó una atenuació dels monolingüismes i un increment de la bilingüització. Pel que fa al bloc majoritari catalanoparlant el descens és apreciable per primer cop, ja que la resposta "sempre en català" se situa no només lluny d'aquell inamovible 78% sinó fins i tot per sota del 70%. Tanmateix, la pèrdua d'índexs d'ús per part del català no és pas recuperada o guanyada per l'altre idioma, car també és en descens la resposta "sempre en castellà", que, continuant clarament amb la tendència a la baixa apuntada al llarg de les qüestions 6-7-8, se situa ara a l'11%. A més, també per primer cop, aquesta darrera resposta és superada per les indicacions de bilingüisme (suma de les respostes "c" i "d": quasi 19%) i igualada (amb el mateix nombre exacte d'ocurrències: 70) per una d'elles (tanmateix formulada de manera diferent a l'equivalent de les qüestions anteriors, i en excés genèrica: "segons la llengua que parlen", que, a l'extrem de la interpretació, podria incloure fins i tot usos plenament monolingües en famílies sense barreja lingüística). Això no obstant, creiem que cal relativitzar en gran manera la incumbència d'aquesta qüestió 9, sobretot en relació amb les tres anteriors, ja que, a banda de les possibles imprecisions ara apuntades, es tracta, des del seu mateix plantejament, d'una pregunta excessivament àmplia, i doncs és lògic que les respostes tendixin a reflectir un nivell major d'ambigüitat en voler incloure-hi l'enquestat un ventall més divers de relacions i, per tant, lògicament, també d'usos.

En resum, podem afirmar que les qüestions 5-9 constitueixen un bloc ben unitari, i no només perquè totes fan referència a l'àmbit familiar (tot i que hem inclòs la 5 amb les dades generals, ja que no indicava encara usos lingüístics) sinó també, i sobretot, perquè les respectives respostes demostren una mateixa tendència ferma i coherent: al manteniment de la llengua familiar, amb un grup majoritari

catalanoparlant d'entorn el 78%, un grup menor castellanoparlant (entre el 12 i el 15%) i una petita franja intermèdia d'usos bilingües. Més endavant caldrà veure fins a quin punt aquesta notable coherència a l'hora del manteniment de la llengua dins de la família es repeteix pel que fa als usos socials (en especial en l'àmbit educatiu) i pel que fa a les actituds i creences.

Usos lingüístics relacionats amb l'ensenyament (10-16,22)

La qüestió 10 ("en quina llengua vas aprendre a llegir i a escriure?"), més que no pròpiament sobre usos lingüístics, se situa a mig camí entre una declaració de competència per part de l'enquestat (que serà complementada i afinada a les qüestions 23-26) i el que senzillament hauríem de continuar considerant, molt en la línia dels dos blocs anteriors, un punt bàsic que permet fer grans grups entre els enquestats en funció de factors elementals (lloc de naixement, llengua amb els pares, etc.). Al mateix temps, però, i per aquest motiu inaugura aquest capítol, és una pregunta que ens introdueix en un nou bloc, referit al camp de l'ensenyament, ja que és sens dubte a l'escola on els membres de la generació objecte de l'enquesta han après a llegir i escriure.

I els resultats a 10 són ben expressius: són precisament deu vegades més els qui van aprendre a llegir i escriure en català que els qui van fer-ho en castellà (67,5% enfront de 6,7%), la qual cosa cal considerar (a banda de perfectament "normal") resultat directe del sistema educatiu organitzat a partir de l'autonomia política, que ha estat especialment efectiu, pel que fa a la llengua de les escoles, a comarques rurals com la Segarra. Cal afegir, però, que al costat d'aquestes xifres hi ha un significatiu 25% que declara haver-ho après "en català i castellà alhora", dada que tanmateix és difícil d'avaluar sense tenir-ne més detalls (car pot respondre a equívocs i imprecisions d'ordre cronològic, o bé a determinades realitats socials). Sigui com sigui, la dada bàsica a retenir

és que, a hores d'ara, la població estudiantil segarrenca correspon per franja d'edat a una generació que ha estat ja escolaritzada bàsicament en català. Pel que fa al 6,7% que declara un aprenentatge lingüístic formal en castellà, sembla correspondre sense gaire desviacions a aquell 5,2% que a la qüestió 3 declarava haver nascut fora de Catalunya. Un cop fet el filtratge de respostes relacionant les d'aquestes dues qüestions, però, el panorama esdevé un xic diferent. Si bé efectivament més d'un 97% dels qui han après en català (10=a) són nascuts a Catalunya (3=a), cosa del tot lògica, i també, amb no menor coherència teòrica, és només mig punt per sota el percentatge dels qui igualment hi han nascut i declaren haver après alhora les dues llengües (10=c), en canvi ens apareix prou més complex el panorama dels qui van fer l'aprenentatge en castellà (10=b), entre els quals només un 43% són nascuts fora del Principat, enfront d'un 57% que sí hi va néixer.⁴

Les sis qüestions següents (11-16) constitueixen un altre bloc unitari, i no només pel que fa al tema (entorn del món educacional) sinó també per la seva distribució interna en dues bandes paral·leles, és a dir, en dos grups de tres preguntes que perfectament podem anar aparellant. Cal pensar que la intenció de l'enquestador era de dedicar les primeres a l'àmbit d'ensenyament primari, ja superat pels enquestats, i les segones, de redacció molt similar, al de l'ensenyament secundari que actualment cursen.⁵

En primer lloc tenim les qüestions 11 i 14, que indaguen la

⁴ No cal dir que les dades filtrades a la inversa donen resultats semblants, però lògicament repartits no entre dues sinó entre les tres opcions de 10: entre els nascuts a Catalunya (una immensa majoria, recordem-ho) retrobem aquell mateix 25% que declara haver après les dues llengües "alhora", mentre que hi ha una lleugera correcció respecte dels resultats globals a favor de l'aprenentatge en català (quasi el 70%, enfront del 4% en castellà); per la seva banda, entre els nascuts fora de Catalunya, es repeteix una distribució més igualada, car si bé ara sí que hi ha una lleugera majoria dels qui van aprendre el castellà (54%), al seu costat trobem un força elevat 30% en català i encara un 12% en les dues llengües, percentatges que haurien de correspondre a individus nascuts fora de Catalunya però arribats aquí en els primers anys de la seva vida (abans de l'aprenentatge de la lecto-escritura) o bé nascuts en països catalans diferents del Principat.

⁵ Això cal suposar-ho o deduir-ho de l'estructura observada, però el fet és que el text de les qüestions fa molt difícil de precisar res en cap sentit, de manera que la principal conclusió global pel que fa al plantejament d'aquesta part de l'enquesta és que hi deu haver hagut algun error manual o lapsus, i que, fet i fet, tot plegat és un pèl confús i de vegades totalment redundant. Per aquesta raó el comentari a les qüestions 12/15 ha estat relegat a nota a peu de pàgina.

llengua usada pels educadors a les seves classes (sempre, és clar, des del punt de vista de l'alumne actual que respon l'enquesta). En aquest cas sí que hi ha distinció entre una i altra en el sentit que semblen referir-se respectivament a l'ensenyament primari i al secundari: la qüestió 11 deixa ben explícit que versa sobre **"els mestres que has tingut durant tots aquests anys escolars"**, mentre que la 14 parla, més esquèticament, dels **"professors"**.⁶ El resultat indica l'encert del plantejament diferenciat, ja que, encara que en una mesura només relativa, varien els percentatges entre una etapa i l'altra. Mentre a 11 són més del 76% els qui han rebut les lliçons "sempre o gairebé sempre en català" i només un 3,6% en castellà (a banda d'un 19% "en català i castellà aproximadament igual"), a 14 les xifres s'alteren a favor del català: un 82% enfront d'un molt minso 1,7% en castellà i un també aminorat 15% de discència compensada. Si a més a més ajuntem aquests resultats amb els de 10 (llengua del primer aprenentatge) i en fem una seqüència cronològica, ens adonem, fins i tot amb sorpresa (car al nostre país l'ensenyament primari té fama d'estar més catalanitzat que el secundari), que hi ha una progressió no pas escandalosa, però tampoc inapreciable, a favor sempre del català: si aquesta llengua ocupava el 67% de l'aprenentatge formal (lecto-escriptura), passa al 76% com a llengua majoritària de les lliçons a primària, i arriba al 82% (sempre per a la mateixa generació d'individus) a secundària; mentrestant, la mateixa seqüència per al castellà dona una corba descendent (6,7 / 3,6 / 1,7%) i el mateix podem dir de la tercera resposta, que n'indica un cert equilibri o ambivalència (30 / 19 / 15%). Són, en tot cas, algunes de les dades més favorables a la normalització de la llengua catalana que s'observen al llarg de l'enquesta, per bé que podrien respondre més a la situació concreta d'uns determinats centres, propis de comarca rural, que no a un avenç veritablement generalitzat arreu del país.⁷

⁶ A més d'això, totes dues especifiquen també que a l'hora de la valoració (car de fet la resposta de l'alumne implica necessàriament una valoració genèrica, cosa que no deixa de ser un risc des del punt de vista de la fiabilitat) cal deixar a banda "les classes de llengua catalana i castellana" (pressuposant lògicament que en aquestes classes la llengua d'ús és la corresponent a l'assignatura).

⁷ Per la seva banda, les qüestions 12 i 15 són el complement directe d'aquestes, i indaguen la llengua usada per l'alumne en dirigir-se ell als professors. Malauradament, però, com hem apuntat més amunt, ara la formulació mateixa de l'enquesta esdevé confusa, equivoca. En principi la qüestió 12 vol saber només **"com et dirigeixes als professors"** (on l'enquestat pot ja dubtar entre una referència a secundària suggerida pel mot professors, o bé a primària com a paral·lel lògic d'11).

Les qüestions 13 i 16 pregunten: "entre els amics i companys, quina llengua se sent parlar?".⁸ Naturalment en una qüestió d'aquestes característiques (noti's el valor imprecís de la formulació) no hi caben ni detalls ni generalitzacions absolutes, sinó que, encertadament, el pannel de respostes ha d'oferir com a mínim tres possibilitats, i cap d'elles lluny d'una globalització matisada: un 81% respon que "gairebé sempre en català", un 3,5% que "gairebé sempre en castellà" i un 14,5% declara que "català i castellà, igual". És cert que aquestes xifres corresponen de forma prou raonable als grups lingüístics abans establerts sota criteris d'ús familiar i als lògics encreuaments que entre uns i altres es donen en una societat no sectoritzada; una altra cosa fóra esbrinar fins a quin punt la resposta dels enquestats reflecteix allò que en podem dir la realitat o bé tradueix la percepció, ja subjectiva, que els nostres individus en tenen -fenomen en què solen intervenir factors diversos de distorsió com ara, entre els principals, les creences personals (o familiars), les idees preconcebudes, els estats d'opinió col·lectius, els mitjans de comunicació (com a filtre o com a generadors

però la qüestió 15, teòricament complementària, resulta sorprenent en incloure explícitament els dos nivells: "a l'escola i a l'institut, en quina llengua els has parlat als mestres?". El fet és que les respostes resulten altament divergents; sobretot sobta que "en català" obté un escàs 71% a 12 (per sota de l'habitual 78% catalanoparlant) mentre que puja fins al 90% a 15 (una de les respostes més uniformes de tota l'enquesta). En canvi, la resposta "en castellà" ocupa tant a 12 com a 15 un percentatge baixíssim: 1,3 i 1,7%. Això vol dir que el gairebé 20% d'oscil·lació entre una i altra quant a la primera possibilitat (català) no és absorbit en absolut per l'altre idioma, sinó que ho és per la tercera resposta. I de fet la clau d'aquest fenomen rau en el diferent redactat d'aquesta tercera resposta: a 12 un laconic "depèn" però a 15 "en català i castellà aproximadament igual". Això, unit a la divergència que hi ha també en el redactat de les respostes "a" i "b" de la qüestió 12 (on es diu també laconicament "en català" o "en castellà", sense el matis important de "sempre o gairebé sempre" que trobem a 15 i la resta de qüestions d'aquest bloc), explica aquest 20% d'enquestats, que, a manca de matis, prefereix identificar-se amb un més realista "depèn" -que, en canvi, de ben poc serveix a l'hora de fer-ne un assaig de valoració.

⁸ Aquestes preguntes representen la culminació de l'esmentat tram de lapsus. Lluny de la teòrica distinció de nivells entre 11 i 14, i més enllà també de l'equivoc entre 12 i 15 (cf. nota anterior), ara ens trobem la més pura redundància, fins al punt que tant la pregunta com les tres possibles respostes són del tot idèntiques, sense variació ni d'un mot ni d'una coma. Així les coses, no és estrany que, aquest cop sí, el resultat sigui també una repetició, amb variacions de com a màxim mig punt, que no podem considerar de cap manera significatives (sinó en tot cas de la incoherència d'algun individu aïllat entre els enquestats). El comentari, per tant, les ha de tractar com si fossin una sola qüestió, sense possibilitat de distingir entre primària i secundària (i en tot cas inclinant-nos cap a aquest darrer nivell, ja que és el que els subjectes estan cursant en el moment de l'enquesta i, a més, la pregunta utilitza el temps verbal present).

de la resta) o el pur decantament ideològic. Són aspectes que cauen fora de l'objecte i les possibilitats del present estudi.

Però encara una altra qüestió, distanciada de les anteriors en el qüestionari, fa referència a l'àmbit de l'ensenyament; es tracta de **22: "En general, en quina llengua escrius?"**. Si bé hi ha prou raons per situar-la entre el bloc **17-21** (usos lingüístics i mitjans de comunicació) i el **23-26** (competència lingüística individual), ja que l'escriptura genèricament entesa es pot entendre en efecte com un ús lingüístic comunicatiu individual, el cert és que, des d'una perspectiva pràctica, s'escau més de tractar ara aquesta qüestió. La raó és simple: no solament avui l'escriptura s'adquireix en l'àmbit escolar (això ho tractava ja directament la qüestió 10), sinó que que els nostres subjectes, tots ells estudiants de nivell secundari, i doncs adolescents sense ocupació laboral estable, fan usos lingüístics escrits d'una forma molt majoritària - per no dir exclusiva- dins del centre educatiu o en relació directa amb la seva activitat discent (apunts, notes, treballs, exàmens). Fora d'aquest àmbit deuen restar només determinats usos privats (cartes, dietaris...), i en principi res no ens fa creure que la seva llengua d'ús hi hagi de variar gaire. I els resultats d'aquesta pregunta no fan sinó ratificar l'encert del seu tractament dins del bloc educatiu, car es repeteixen a grans trets els percentatges de les qüestions anteriors: el 81% escriu "gairebé sempre en català", un 15% "en català i castellà, per igual" i només un 3% "gairebé sempre en castellà". A més de la continuïtat respecte de les xifres de qüestions com **13/16**, que també es referien a usos per part dels estudiants, destaca l'augment d'ús del català escrit en relació amb l'aprenentatge de l'escriptura en aquesta llengua que ens indicava la qüestió 10; és a dir, que la quantitat de joves que usa exclusivament o preferentment el català escrit és superior a la d'ells mateixos que declara haver après l'escriptura en aquesta llengua durant els seus primers anys d'escolarització. Si això ja és així en xifres absolutes (augment del català del 67 al 81%; descens del castellà del 6,7 al 2,7%; i descens també de l'alternativa bilingüe del 30 al 15%), el filtratge de les xifres ens dona encara nova llum sobre aquest fenomen. En primer lloc, lògicament, la immensa majoria (90%) dels qui aprengueren l'escriptura en català (**10=a**) l'usa actualment de forma prioritària (**22=a**), enfront un 7% que

declara escriure per igual en les dues llengües i només un 2% que prefereix el castellà. Però més interessant és comprovar el comportament dels qui van fer aquest aprenentatge en castellà (10=b), ja que fins i tot en aquest grup l'ús exclusiu o preferent del castellà (22=b) és amplament minoritari a hores d'ara (14%) i es veu doblement superat, en equilibri, per aquells qui malgrat aquell condicionant inicial ara prefereixen escriure en català (40,5%) i, amb un percentatge un poc superior, els qui es declaren d'ús bilingüe (43%). Aquestes dades, de fet, cal considerar-les positives en la mesura que indiquen un enfortiment de l'ús de la llengua pròpia de Catalunya i un clar descens, si més no, del monolingüisme castellà en els usos escrits dels estudiants segarrencs. I més si aquesta tendència és reforçada pels usos del bloc restant, és a dir (10=c) el grup dels qui deien haver après l'escriptura al mateix temps en les dues llengües: entre aquests és clar un decantament a favor de l'ús prioritari del català (68% per només un 2% del castellà), mentre que més del 27% declara encara mantenir aquell bilingüisme del primer ensenyament.

En resum, podem concloure que l'àmbit educatiu (si més no a la Segarra, cosa que deu ser extensible a altres zones de característiques sociològiques similars) és relativament avançat pel que fa a la normalització lingüística interna, i constitueix un factor positiu per a l'avenç de l'ús social i particular de la llengua catalana. Tanmateix caldria aprofundir en l'estudi dels grups de població més recent, tal volta de cara a la implantació de plans específics.

Usos lingüístics i mitjans de comunicació (17-21)

Aquest bloc de cinc preguntes fa referència als usos passius dels estudiants en relació amb alguns grans mitjans de comunicació de masses; és a dir, aquells que estableixen amb l'individu una relació unilateral: recepció de missatges sense possibilitat (amb excepcions poc significatives) de reconversió del receptor en emissor. Es tracta de

saber, en concret, en quina llengua o quines llengües els subjectes veuen la televisió (qüestions 17-18), escolten la ràdio (19-20) i llegeixen textos impresos de difusió pública (21). L'estructura de les qüestions és paral·lela, tal com s'escau, entre les dues parelles esmentades en primer lloc. De fet, en un i altre cas, tant la formulació de la pregunta com el ventall de respostes (sempre cinc) són idèntics, amb l'única variació, lògicament, dels mots *català* o *castellà*. Calia que fos així, ja que l'experiència general afirma que gairebé tothom sol mirar la televisió o escoltar la ràdio tant en una llengua com en l'altra, i del que es tracta és d'esbrinar en quina mesura (quantitativa) els individus exerceixen la seva llibertat de tria d'ona en funció de la llengua del canal o programa. Els resultats, així, tenen una doble lectura: la de les hores que hom passa en companyia d'aquests mitjans i la de la proporció d'ús (passiu, recordem-ho sempre) que hi fa entre cadascuna de les dues llengües en contacte a Catalunya.

Les primeres expectatives no són defraudades en absolut: tant a la pregunta "**cada quan veus programes de televisió en català?**" (17) com a la seva paral·lela "**en castellà**" (18) és baixíssim el percentatge dels qui responen "mai" (4 i 3,3% respectivament), i encara caldria saber fins a quin punt el gruix d'aquestes xifres no correspon a uns mateixos individus que de fet no veuen mai la televisió, al marge de la llengua. Pel que fa a la resta de respostes possibles (b/e), que estan distribuïdes en progressió creixent pel que fa al nombre d'ocasions o d'hores en què hom veu la televisió, hi ha un comportament paral·lel de les respostes entre 17 i 18 des d'un punt de vista genèric, però tanmateix unes interessants desviacions particulars que tot seguit comentarem. El paral·lelisme global es manté (sempre dins de la lògica que podíem pressuposar-hi) quan constatem que són també molt pocs els qui, en una o altra llengua, veuen aquest mitjà només "una vegada al mes, o menys", és a dir, molt escadusserament (3,8 i 6,5%), i en canvi les altres tres respostes, que n'indiquen un major ús, reben un fort increment de percentatges. Les desviacions, però, es donen tot just entre aquests percentatges, on observem que es perd de forma clara el suposat paral·lelisme entre català i castellà. Si de fet ja en l'ocasionalitat escadussera, adés comentada, vèiem que era superior el percentatge del

castellà, la mateixa proporció, accentuada fins a més del 150% de distància relativa, es dona pel que fa a la tercera resposta, la de l'ús moderat ("tres cops a la setmana o menys"): són un 10% els qui declaren això pel que fa al català, però més del 25% pel que fa al castellà. Cal saber llegir aquestes dades, i precisament en relació entre elles: un percentatge superior del castellà no indica aquí una preeminència d'aquesta llengua, sinó tot just el contrari; no perdem de vista que "b" i "c" són les respostes que assenyalen que l'individu enquestat veu la televisió en aquesta llengua, però amb poca freqüència; i partint del benentès que pràcticament tots els subjectes connecten aquest mitjà més enllà d'aquestes hores ocasionals, cal concloure que el percentatge majoritari restant és compensat tot just per la recepció de televisió en llengua catalana. Sigui com sigui, continuem observant les dades, ja que ens confirmaran aquest fet molt millor que qualsevol interpretació merament especulativa. Arribem doncs a la quarta possible resposta: "cada dia, una hora, o menys" (en podríem dir l'ús freqüent però no abusiu). I bé, en aquest cas es dona ja el primer grau de la compensació entre els percentatges de les dues llengües: trobem un significatiu equilibri entre el 33 i el 34%, encara a favor del castellà. Però el decantament definitiu es produeix a l'última opció, és a dir la de la freqüència televisiva major (o abús i tot: això també és difícil de quantificar), on el percentatge dels qui declaren veure-la en català creix fins a gairebé la meitat del corpus (48,7%) i en canvi minva fins al 29% el del castellà. Una lectura recapituladora ens diu, doncs, que la major part dels nostres joves veu cada dia, més d'una hora, la televisió en català i que, malgrat ser també molt vista en castellà, la mitjana horària dels qui ho fan se situa clarament per sota de la de la llengua pròpia. Aquest fet, a més a més, és especialment significatiu si tenim en compte que en el moment actual, després de la implantació de tres canals de televisió privada d'àmbit estatal, són molt superiors les hores d'emissió en llengua castellana.

Pel que fa a la ràdio (qüestions 19-20), amb un plantejament de preguntes i respostes pràcticament idèntic, cal dir que destaca el fet que és molt inferior l'ús que els joves fan d'aquest mitjà: són extraordinàriament elevats els índexs dels qui declaren "mai" no sentir

la ràdio (una quarta part dels enquestats, tant pel que fa a una llengua com a l'altra) o bé fer-ho tan sols "una vegada al mes o menys" (20 i 17%), de manera que, en realitat, ens resta aproximadament poc més de la meitat dels subjectes que facin un ús significatiu de la ràdio. D'altra banda, però, ens adonem que entre aquests darrers -únic segment d'enquestes vàlides a efectes lingüístics- s'han invertit les tendències observades en l'ús televisiu: ara són lleugerament superiors els percentatges per al català en les freqüències horàries mitjanes (22% tant pel que fa a "c" com "d", enfront d'un també equilibrat 20% per al castellà), mentre que en la resposta "e", és a dir, la que n'indica un major ús (més d'una hora diària) se situa en aquest cas per damunt la llengua castellana (14,4% enfront d'un 8 per al català). La conclusió parcial, a banda el fet obvi que, en general, els adolescents prefereixen de molt la televisió per sobre de la ràdio, és que, entre aquells que sí en fan un ús habitual, no han avançat encara prou significativament els programes i canals en llengua catalana.

Finalment, la qüestió 21, tota sola, **fa referència als hàbits de lectura**. El plantejament, per tant, és diferent respecte de les qüestions anteriors. Ara, en una sola pregunta s'hi encabeix tant la preferència lingüística com, d'altra banda, els diversos mitjans que hom pot incloure dins de l'àmbit de la producció escrita de difusió pública; en concret la formulació de l'enquesta esmenta (abans d'un obert "etc.") tres elements: llibres, diaris i revistes. És clar que aquest darrer fet implica un esbiaixament no només de la possible resposta sinó fins i tot de la seva relació amb la realitat, ja que cal no oblidar que mentre l'edició de llibres (i sobretot els destinats al consum en l'àmbit educatiu) està relativament normalitzat al nostre país, és en canvi escandalosament minsa -per bé que en lent creixement- la quantitat total (i doncs la relativa) de diaris i revistes en català que hom pot trobar al quiosc. Així les coses, no ens ha d'estranyar el caràcter un poc massa genèric de les respostes, així com el seu significatiu equilibri: destaca un 50% que declara fer ús d'aquests mitjans escrits "en català i castellà, per igual", i tendeixen a l'empat els qui es decanten preferentment per una de les llengües, amb un lleuger avantatge per al català (24%) enfront del castellà (20%). No fóra estrany, si poguéssim primfilar-hi més, que els

uns fossin els qui llegeixen habitualment llibres i els altres els qui tenen com a consum lector preponderant la premsa (per la raons de mercat abans adduïdes). Com a curiositat assenyalem també que hi ha una resta de percentatge (4%: 25 individus) que té la sinceritat de respondre "mai" a aquesta qüestió, fet que no deixa de ser significatiu d'alguna cosa atès que es tracta d'alumnes d'ensenyament secundari (ara com ara no obligatori).

Competència lingüística individual (23-26)

Les quatre següents qüestions (un cop fet un salt per sobre de 22, ja tractada dins del bloc referit a l'àmbit educatiu) se centren en un dels aspectes fonamentals de tota enquesta (sòcio)lingüística, i de fet un dels que tradicionalment n'han estat la base: la competència lingüística dels individus, és a dir, la seva capacitat (no pas l'ús efectiu, que pot no tenir-hi correspondència) ja sigui per entendre o ja sigui per usar una determinada varietat lingüística (respectivament competència passiva i competència activa).⁹

Cal afegir tot seguit, com a dada tècnica molt important, que la present enquesta no serveix tant per avaluar la competència lingüística real dels estudiants segarrencs (això pot fer-ho millor el mateix sistema educatiu, precisament) com la idea -per tant subjectiva, relativa, però no per això poc important- que ells mateixos en tenen. Es tracta, doncs, que se'n facin una autoavaluació; per aquesta raó les dues primeres qüestions, que es refereixen al fet de parlar, es formulen així: "**com CREUS que saps parlar el (català / castellà) ?**". Per contra, les qüestions sobre l'escriptura (25-26) no contenen aquest matis, i el podem trobar a faltar. Ja es veu, d'altra banda, que aquestes quatre

⁹ És sabut, d'altra banda, que en l'àmbit general català, i sobretot en el territori sota administració de la Generalitat de Catalunya, és en el terreny de la competència lingüística (o simplement "coneixement") on més d'èxit ha aconseguit la política anomenada de normalització lingüística (cf. bibl.).

qüestions estan distribuïdes simètricament en dues parelles, una per a cada llengua i una per cada un dels usos per què es pregunta (que, repetim-ho, són només parlar i escriure; s'obvien, doncs, tant la pura comprensió oral com la lectura, és a dir, el bloc de les competències anomenades *passives*).

Passem a veure'n els resultats. Pel que fa al català observem que un 79% creu parlar-lo "bé", un 18% "regular" i per sota del 2% "malament". No costa gaire d'adonar-se que aquestes xifres coincideixen, malgrat un lleuger decantament favorable (fruit lògic dels anys), amb les dades obtingudes a les preguntes de la sèrie 5-8, centrades en la llengua familiar; noti's que retrobem, amb un mínim increment, aquell tan repetit 78% que atribuïem a "població autòctona", i que d'altra banda, com sembla natural, és només una part de la població d'origen immigrant (en primera o ja segona generació) la qui encara declara parlar malament la llengua del país: qui més qui menys (i no oblidem que tractem exclusivament la població adolescent) té prou consciència de parlar el català si més no "regular".

No es pot dir el mateix pel que fa a l'escriptura. No ens ha d'estranyar, ja que evidentment l'aprenentatge del mitjà escrit és molt més costós i llarg, i hi té un pes molt més notori, tant en l'àmbit educatiu com en la mateixa consciència dels subjectes, el fet *normatiu*, és a dir, el pes d'un molt marcat nivell que representa la *correcció*, fora del qual (ni que sigui per les soles deficiències ortogràfiques) hom tendeix a considerar que, com a molt (en aquest cas cal dir-ho així), escriu "regular". És així que, encara en relació amb el català, baixa fins al 55,5% el percentatge que declara escriure'l bé, i en canvi hi ha un força gruixut 32% que respon "correctament, però utilitzant el diccionari" i un 10% "amb dificultat". Els dos primers grups, sens dubte, corresponen a la part de la població totalment o bàsicament escolaritzada en català des dels seus primers anys. Tret d'això, encara uns escassíssims 1,4 i 0,3% diuen que el català l'escriuen "molt poc" o "gens", respectivament; en conjunt són només onze individus, i hem de pensar que pertanyents a algun trasllat de residència recent.

Comparem aquestes dades amb les referides al castellà. Cal dir d'entrada que aquest és un exercici força interessant, ja que habitualment enquestes i xifres públiques se centren en la competència en llengua catalana, mentre que tothom sembla donar per descomptat que (tal com de fet estableix retòricament l'article 3 de la Constitució) el coneixement del castellà és universal. És clar que ja l'experiència ens dicta altres realitats. Si bé tothom al nostre país té a hores d'ara competència passiva en aquesta llengua,¹⁰ no és pas tan clar que es pugui afirmar el mateix pel que fa a les competències actives (parlar i escriure), és a dir, justament aquells aspectes pels quals pregunta la nostra enquesta. Les respostes a la qüestió 24 ja sobten per la seva contundència (de fet són les que ho fan més): només un 39,5% dels actuals estudiants de secundària creu parlar bé la llengua castellana, i fins i tot un 11% declara parlar-la "malament", mentre que esdevé majoritari (46%) el grup dels qui diuen fer-ho "regular". Pel que fa al nivell d'escriptura en aquesta llengua (qüestió 26) sembla invertir-se la tendència, i ara una majoria diu tenir-hi una competència correcta: un 42,6% l'escriu "correctament", i un 34,5% "però utilitzant el diccionari". Resta aleshores un 17% que escriu castellà "amb dificultat", un petit però no menys sorprenent 4% que ho fa "molt poc" (percentatge superior, en més del doble, a l'obtinguda amb la mateixa resposta per al català), i encara un gairebé increïble 1% (5 individus) que afirma que "gens".

En resum, observem que els nostres adolescents tenen (o millor dit: creuen tenir) una competència lingüística superior en català que en castellà, la qual cosa, essent realistes, més que no reflectir una veritable disfunció entre les dues llengües oficials (i per tant fins i tot un relatiu fracàs del sistema educatiu tal com està legalment establert: de cara al bilingüisme complet, no ho oblidem), deu traduir el fet lògic i normal que, havent-hi un grup de població molt majoritàriament catalanoparlant, és en aquesta llengua que es produeix també la major part d'actes lingüístics i per tant els individus en fan un ús més habitual. El fet que la declaració de competència en castellà sigui superior pel que fa a l'escriptura (àmbit formal) que pel que fa a la parla (àmbit general)

¹⁰ Pel que fa sobretot a la comprensió oral, i també pel que fa a la lectura; en realitat, qui no sap llegir en castellà, a Catalunya, és que no sap llegir, ja que aquesta ha estat la llengua de qualsevol educació durant generacions.

sembla confirmar aquesta apreciació.

Actituds lingüístiques i creences (27-38)

Entrem finalment en el bloc de les qüestions menys factuais i, per contra, més lligades a la subjectivitat de cadascun dels individus. Tenen també, però, un alt interès, ja que al capdavant molt sovint els usos que ells mateixos han fet, fan o faran estan en relació amb aquestes actituds, o amb determinades creences no sempre necessàriament corresponents a la realitat. Hi intervé de manera important, per exemple, la motivació, o també la posició nacional (política, ben bé, en un context com el nostre) que cadascú declari per a si mateix. De totes maneres, mirarem també ara d'agrupar les preguntes en subapartats segons la seva orientació temàtica.

En primer lloc trobem dues qüestions (27-28) que indaguen l'opinió del subjecte sobre el règim d'oficialitat desitjat per al país (l'una en general, i l'altra referida a l'àmbit educatiu). Les seves respostes ens indiquen que la majoria dels nostres joves preferiria un canvi de legalitat tendent a la conversió del català en llengua oficial única (53,4%), enfront d'un 38% que opta per mantenir l'actual règim de cooficialitat i un percentatge inferior al 5% que es declara partidari de la no oficialitat de la llengua catalana. Un poc diferents però no gaire allunyats són els resultats de la qüestió 28, sobre la llengua en què s'hauria de fer l'ensenyament a l'escola: un 50% diu que "tot en català", un 4,3% "tot en castellà", i un 23,6 i 21,7%, respectivament, que "en català i castellà indistintament" i que "s'hauria de poder escollir" (on cal veure les dues opcions possibles dins d'un règim de bilingüisme o cooficialitat: la simultaneïtat de les llengües o bé la doble línia educativa).¹¹

¹¹ Arribats en aquest punt sembla interessant introduir un d'aquells filtres que poden ser il·lustratius de determinats fenòmens amb més precisió. En aquest cas es tracta d'una qüestió d'aquest darrer bloc, la 36, sobre l'adscripció nacional dels individus, a partir de la qual podem projectar les variables de la resta de qüestions. Per exemple, pel que fa a la ja tractada 27 (oficialitat), ens adonem que el grup més amplament partidari del manteniment de la cooficialitat és

Més lligada a unes creences teòriques i a un determinat estat d'opinió és la següent parella de preguntes (29-30), sobre si el català, en una, i el castellà, en l'altra, estan en perill de desaparició a Catalunya. Destaca en primer lloc (tot i que en aquest cas sembla lògic) l'alt percentatge d'una resposta tan sincera com "no ho sé": 22,7 i 18,4%. D'altra banda, és similar (i baix) l'índex dels qui "sí" creuen que hi ha perill de desaparició: en tots dos casos entorn el 8%, per bé que cal suposar que no es tracta dels mateixos individus (si no és que alguns creuen que tant català com castellà són a punt de desaparèixer a mans, per exemple, de l'anglès...). On més es marquen les diferències, doncs, és entre les respostes del "no" i del "sí, a la llarga" (que fet i fet és el veritable sí). Pel que fa al català un 26% dona aquesta darrera resposta i un 42,5% s'inclina pel "no". En canvi, pel que fa al castellà, tot i que la tendència és la mateixa (superioritat de la resposta negativa), és més gran la distància entre les xifres: respectivament 13 i 59,6%. En resum, tot i que la majoria s'inclina per creure en el manteniment tant d'una com d'altra llengua, és major el percentatge dels qui veuen en perill el català.

Quatre qüestions més (31-34) se situen, de fet, a mig camí entre usos i actituds: indaguen quan (qualitativament) hom parla català, quan castellà, i si creu que el català s'hauria de parlar més a Catalunya i també a l'institut. I val a dir que, com calia suposar, la divergència entre les respostes de 31 i les de 32 és molt marcada. Els nostres estudiants parlen o diuen parlar "sempre o gairebé sempre" en català en un 66% (87% entre els que es declararan "només catalans" a 36), però només un 9,4% en castellà en la mateixa mesura; a l'altre extrem, la resposta "mai o gairebé mai" rep un 3% per al català i un 31,4% per al castellà. Ja es veu, en aquests casos, com és d'important l'actitud de l'individu a l'hora de fer una tria d'ús. L'opció "c" ("segons la llengua de l'altra persona") dona un 27% per al català i un molt més elevat (de fet majoritari) 53% per al castellà, cosa que indica que el transvassament per aquest concepte sol ser del català al castellà més que no a la inversa. No se subverteix, per

el dels qui es declaren (36-c) tan catalans com espanyols, entre els quals aquesta opció arriba gairebé al 69%; per contra, entre els qui es declaren només catalans (36-d), així com entre els que es declaren més catalans que espanyols (36-a), és superior la voluntat d'oficialitat única per al nostre idioma (amb un 80 i un 52% respectivament).

tant, una norma d'ús tan arrelada al nostre país com la que mena a castellanitzar les converses entre gent de diferent llengua. Finalment, tant a 31 com a 32 són poc rellevants (sempre per sota del 3%) els qui opten per respondre "d" o "e".¹²

Pel que fa a 33 i 34, tenen unes respostes ben semblants, i no ens ha d'estranyar vista la formulació molt genèrica tant de les preguntes ("**creus que el català s'hauria de parlar més Catalunya / a l'institut**") com de les respostes (només "sí", "no" i "no ho sé"). Prou que els índexs resultants són significatius d'un estat d'opinió en temes tan fonamentals, però de fet podem considerar que ja quedaven implicats per les respostes a altres qüestions de l'enquesta. Sigui com sigui, anotem que el 80 i el 65% creu que s'ha de parlar més, respectivament, a Catalunya i al seu institut (el descens del darrer índex pot tenir diverses interpretacions, des d'una major laxitud en l'àmbit propi fins a una constatació que de fet ara ja s'hi parla molt), un 7,6 i un 14,7 que no, i finalment un 11 i un 18 que s'hi declara francament ignorant.

Altra transcendència, tal volta més pràctica, té la qüestió 35 ("**creus que el català serveix per aconseguir una promoció social?**"), ja que, malgrat pertànyer de ple a l'àmbit de les creences de mal comprovar, és un motiu prou estès de comentari grupal i, en aquest sentit, un important factor de motivació en l'aprenentatge i el canvi lingüístics. El resultat n'és que són moltíssims, exactament 200 individus (31,7%), els qui responen aquell fatídic "no ho sé", mentre que, de la resta, la majoria (46%) opina que "sí", enfront un no menyspreable 17% que diu el contrari i un estrany 3% que dona respostes de fora del ventall ofert.

Arribem així a la qüestió 36, ja tractada en tant que una de les que serveixen de filtre per a altres, sobre l'adscripció nacional dels

¹² De fet aquestes possibilitats no fan res més que desviar una mica els percentatges de les respostes majoritàries en incloure-hi una variable familiar ("sempre excepte a casa" i "només a casa"), i fóra aventurat pensar que la coincidència d'índexs assenyalava usos més que contradictoris complementaris (per exemple algú que només usés una llengua a casa i sempre l'altra a fora...).

subjectes. La pregunta és directíssima: "**com et sents?**", i el ventall de respostes va des del "només català" (que és majoria: 37%) al "només espanyol" (2,2%), passant pel "més català que espanyol" (en segona posició: 32,5%), el "més espanyol que català" (5%) i un més neutre "tan català com espanyol" (que és la tercera opció amb el 18,7%) -a les quals cal afegir una més excèntrica "només europeu" que obté el 3%. El resum és obvi: hi ha una immensa majoria dels nostres adolescents que s'inclina cap al nacionalisme català, amb matisos diferents que sumen prop del 70% del total. Si això té una real transcendència en aspectes més purament lingüístics és una altra qüestió. En tot cas, sí que sembla que és un punt que marca una certa tendència a la inflexió sobre altres temes subjectes a opinió. D'altra banda, creiem que podria ser interessant de filtrar pràcticament totes les altres qüestions de l'enquesta a través d'aquesta 36 i d'alguna altra (car a banda de buscar-ne conseqüències hom podria també assajar d'esbrinar-hi causes entre les qüestions més fonamentals tractades a l'inici del treball), però evidentment això implicaria un allargament excessiu del present comentari; potser aquest punt sigui objecte, en el futur, d'un estudi més específic.

Molt directament relacionades amb l'anterior, per acabar, són les qüestions 37 i 38, ja que al capdavant tracten també sobre adscripció nacional a Catalunya, però ja no sobre la voluntat o el sentiment lliure del mateix enquestat sinó sobre la seva creença respecte als altres; concretament la qüestió 37 pregunta si "**per a ser català creus que s'ha de parlar català**" (on el 60% diu que sí i el 27% que no) i la següent, amb un ventall de resposta força més ampli, "**qui creus que és català?**". En aquesta darrera trobem que la posició majoritària és la que dona preeminència a la lliure adscripció individual (ho és "tothom que se senti català": obté el 56,4%), mentre que només el 14,6% limita la nacionalitat a "només els que parlen català" (en clara contradicció amb el majoritari "sí" a la qüestió anterior) i un 19% afirma que és català "tothom que ha nascut a Catalunya"; finalment, l'afirmació tòpica de "tothom que viu i treballa a Catalunya" no assoleix el 8% de les respostes; probablement comença a formar part dels lemes d'una generació determinada, d'una època que ja no és la d'aquests joves.

Conclusions

En resum, podem afirmar que els nostres estudiants utilitzen el català majoritàriament com a primera llengua, amb una actitud que és de normalitat -tant, si més no, com les circumstàncies els ho permeten (car no és dissenyada seu, per exemple, que no hi hagi predomini del català a la televisió, la ràdio o la premsa del país, o que heretin dels seus pares normes d'ús restrictives). S'observa, a més, que el seu millor coneixement i major ús de la llengua del país que de la de l'estat, és acompanyat per unes actituds personals i unes creences nacionals que reclamen (i previsiblement més reclamaran en el futur, quan aquesta generació esdevingui la central de la societat) un increment dels mitjans lingüístics catalans al seu abast, i fins i tot un nou marc legal tendent al monolingüisme oficial. No es pot afirmar, per tant, en el marc segarrrenc, que entre el jovent hi hagi un descens en els usos reals de la llengua en contradicció amb el seu estudi regular, cosa constatada en altres àrees del país, sinó que, per contra, sembla notar-se una tendència que fins i tot, més endavant, podria dur a la superació de l'horitzó bilingüista per arribar a una situació més propera a la tan anomenada (i no menys hipotètica) "normalitat lingüística" -entesa sempre, com no pot ser altrament *stricto sensu*, en funció de la llengua pròpia del país (principi de territorialitat).

D'altra banda, sembla lògic posar en relació aquest fet amb la composició demogràfica de la comarca, ja que hi és majoria la població autòctona i, en conseqüència, la d'origen immigrant s'hi ha pogut anar integrant raonablement. És clar que aquest fenomen, d'una enorme transcendència sociològica, requereix estudis específics i va més enllà de la qüestió lingüística, però ara com ara podríem apuntar que la segona generació immigrant (fills) està força integrada, mentre que la

tercera (nèts) ho està completament i la primera (els pròpiament immigrants) conserva més habitualment el seu monolingüisme d'origen, si més no en l'aspecte actiu. Això pel que fa a la immigració fruit dels canvis dels anys 50, 60 i 70; resta molt més en dubte la situació de la immigració més recent: no només la d'origen africà -que rarament accedeix i ni intenta accedir a la integració a partir de la llengua catalana- sinó l'encara castellanoparlant que, si bé s'ha reduït enormement en el conjunt de Catalunya a partir dels anys 80, no així a la Segarra a causa, sobretot, de les indústries de grans dimensions que darrerament s'hi han instal·lat o bé s'han ampliat (Mai, Agudana, Avícola...). Probablement caldria també un estudi específic d'aquest sector (que d'altra banda és encara molt poc reflectit en l'ensenyament secundari), així com, si se'n detectés la necessitat, l'adopció de mesures que en altres zones han demostrat la seva eficàcia, com ara la immersió lingüística.

Tota una altra cosa fóra contrastar aquestes apreciacions amb les que simultàniament són vàlides per a les grans àrees urbanes i suburbanes. Si, com sembla, en aquestes zones les perspectives són força més difícils, podria donar-se el cas que haguéssim de parlar d'una divisió del país en com a mínim dos escenaris sociolingüístics marcadament distints. Tampoc no fóra res de massa nou, però arribat el moment (tal volta immediat), caldrà que els organismes adequats es plantegin si és viable i si és desitjable d'instaurar una doble línia d'acció, o, d'una altra manera, una diferència de ritme pel que fa a la política lingüística que ha de regir en segons quines comarques del país. En cas negatiu, caldria contràriament valorar si ho és de sacrificar, en nom d'unes coordenades territorialment acotables, la realitat de les zones més avançades (sobretot interiors i de pes demogràfic menor). Unes zones, com la Segarra mateix, que, en sentit positiu, haurien d'entendre's com una prefiguració de l'estatus que es desitja per al conjunt. Car tot el contrari, ens ho temem, fóra acceptar que no són res més que l'àmbit residual (per marginal o isolat) d'un passat lingüísticament més coherent (més "normal", vet-ho aquí) que continua perdent-se i desapareixent avall d'una inèrcia històrica que ha marcat la llengua catalana d'ençà segles i que, si això fos real, no hauríem pogut o sabut rectificar.

És evident que constatar la veritat d'aquestes especulacions només serà possible en un futur. Per això, i restringint-nos novament a l'àmbit segarrenc, és clar que caldrà fer altres enquestes i contrastar els seus resultats amb els actuals. Amb la perspectiva del canvi sobre la taula, hom podrà adonar-se de cap a on hem anat, i si les expectatives de la generació jove d'avui s'hauran frustat o bé acomplert. Si arreu del país es van fent exercicis semblants -i és clar que molt especialment a Barcelona i la seva àrea, que és el punt nuclear des d'on es marquen les tendències que acaben essent generals- podrem dir almenys que des de la Segarra hi hem fet una petita aportació: haurem mostrat quina és la nostra realitat. Car més que mai hem de saber que la realitat global no és sinó la suma de les petites realitats de cada àmbit particular, i és per aquí que se n'ha de començar el coneixement, per tal que d'aquest coneixement en pugui derivar posteriorment una intervenció ajustada i positiva.

Bibliografia catalana bàsica sobre el tema: ¹³

- ARACIL, L.V. (1982) *Papers de sociolingüística* (La Magrana)
- ARACIL, L.V. (1983) *Dir la realitat* (Països Catalans)
- ARENAS, J. (1986) *La immersió lingüística* (Llar del Llibre)
- ARENAS, J. (1989) *La catalanitat de l'ensenyament: un repte de la Reforma Educativa* (Llar del Llibre)
- ARENAS, J. (1990) *Llengua i educació a la Catalunya d'avui* (Llar del Llibre)
- ARGENTE, J.A. et al. (1979) "Una nació sense estat, un poble sense llengua?" (Els Marges, 15, p.3-13)
- ARNAU, J. (1980) *Escola i contacte de llengües* (CEAC)
- ARNAU, J. et al. (1992) *La educación bilingüe* (ICE-UB)
- ARTIGAL, J.M. (1989) *La immersió a Catalunya. Consideracions psicolingüístiques i sociolingüístiques* (Vic: Eumo)
- BADIA i MARGARIT, A.M. (1982) *Llengua i societat. Etapes de la normalització* (Indesinenter)
- BADIA i MARGARIT, A.M. (1986) *Llengua i poder. Textos de sociolingüística catalana* (Laia)
- BASTARDAS, A. (1986) *Llengua i immigració. La segona generació immigrant a la Catalunya no-metropolitana* (La Magrana)
- BASTARDAS, A. (1991) *Fer el futur. Sociolingüística, planificació i normalització del català* (Empúries)
- BASTARDAS, A. & SOLER, J., eds. (1988) *Sociolingüística i llengua catalana* (Empúries)

¹³ Quan no s'indica una altra cosa, el lloc de publicació és Barcelona. En el cas dels llibres col·lectius, hem preferit indicar-ne el conjunt en lloc d'alguns dels seus articles.

- BOIX, E. (1993) *Triar no és trair. Identitat i llengua en els joves de Barcelona* (Eds.62)
Departament d'Ensenyament (1991) *Deu anys de normalització lingüística a l'ensenyament: 1978-1988* (Generalitat)
- ERILL, G. (1992) *Us del català entre els joves de Sabadell. Coneixement, ús i actituds dels estudiants de secundària. Sabadell, curs 1985-86* (Generalitat)
- GÓMEZ OLIVÉ, M. (1992) *Les migracions a Catalunya al segle XX* (Barcanova)
- HALL, J. (1990) *El coneixement de la llengua catalana (1975-1986)* (Generalitat)
- INGLÉS, J. (1990) *Els espais compartits en l'oferta lingüística* (El Llamp)
- LAMUELA, X. (1987) *Català, occità, friülà: llengües subordinades i planificació lingüística* (Quaderns Crema)
- MARÍ, I. (1992) *Un horitzó per a la llengua. Aspectes de la normalització lingüística* (Empúries)
- MARTÍ, J., ed. (1989) *II Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Àrea 6: Ensenyament* (Tarragona: II Congrés)
- MARTÍ, J., ed. (1991) *Processos de normalització lingüística: l'extensió d'ús social i la normativització* (Columna)
- MARTÍ, J. (1992) *L'ús social de la llengua catalana* (Barcanova)
- MOLL, A., ed. (1992) *II Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Àrea 1: Plantejaments i processos de normalització lingüística* (Lleida: IEL)
- MOLLÀ, T. et al. (1987-91) *Curs de sociolingüística (1/2/3)* (Alzira: Bromera)
- NINYOLES, R.L. (1982) *Idioma i prejudici* (Palma de M.: Moll)
- NINYOLES, R.L. (1989) *Estructura social i política lingüística* (Alzira: Bromera)
- PLA, M. (1983) *El bilingüisme escolar a Barcelona* (La Magrana)
- PRATS, M. et al. (1990) *El futur de la llengua catalana* (Empúries)
- PUEYO, M. (1992) *Llengües en contacte en la comunitat lingüística catalana* (València: UV)

- REIXACH, M. (1990) *Difusió social del coneixement de la llengua catalana: anàlisi de les dades lingüístiques del padró d'habitants de 1986 a Catalunya, Illes Balears i País Valencià* (Generalitat)
- SEDEC (1984) *El coneixement del català entre els alumnes d'EGB, BUP i FP* (Generalitat)
- SIGUAN, M. (1986) *Las lenguas minoritarias y la educación. Seminario sobre educación y lenguas*. Sitges, 1985 (ICE-UB)
- SOLÉ, C. (1988) *Catalunya, societat receptora d'immigrants. Anàlisi comparativa de dues enquestes: 1978 i 1983* (IEC)
- STRUBELL, M. (1981) *Llengua i població a Catalunya* (La Magrana)
- STRUBELL, M. & ROMANÍ, J.M. (1986) *Perspectives de la llengua catalana a l'àrea barcelonina. (Comentaris a una enquesta)* (Generalitat)
- SUBIRATS, M. et al. (1992) *Enquesta metropolitana 1990. Vol. 4: Educació, llengua i hàbits culturals* (Institut d'Estudis Metropolitans)
- VALLVERDÚ, F. (1979) *Dues llengües: dues funcions?* (Eds.62)
- VALLVERDÚ, F. (1981) *El conflicto lingüístico en Cataluña: historia y presente* (Península)
- VALLVERDÚ, F. (1990) *L'ús del català: un futur controvertit* (Eds.62)
- VILA, I. (1989) *Reflexions sobre l'educació bilingüe: llengua de la llar i llengua d'instrucció* (Generalitat)
- VILA, I. (1991) *Balanç dels deu anys de normalització lingüística a l'ensenyament no universitari a Catalunya* (UB)
- WOOLARD, K.A. (1992) *Identitat i contacte de llengües a Barcelona* (La Magrana)

ENQUESTA SOCIOLINGÜÍSTICA

Posa la lletra adequada dins el requadre

1. INSTITUT:

□

- a) F.P. "La Segarra"
- b) I.B. "A.Torroja"

2. SEXE:

□

- a) masculí
- b) femení

3. LLOC NAIXEMENT

□

- a) a Catalunya
- b) fora de Catalunya

4. ANY D'ARRIBADA A CATALUNYA

□

- a) hi vaig néixer
- b) entre 5/10 anys
- c) menys de 5 anys

5. LLOC NAIXEMENT DELS PARES**A= PARE**

□

- a) a Catalunya
- b) fora de Catalunya

B=MARE

□

- a) a Catalunya
- b) fora de Catalunya

6. QUINA LENGUA

□

PARLEN ELS TEUS PARES ENTRE ELLS?

- a) tots dos sempre en català
- b) tots dos sempre en castellà
- c) un sempre en català i l'altre sempre en castellà
- d) tots dos barregen el català i el castellà
- e) altres casos

7. EN QUINA LENGUA US PARLEN ELS PARES?

□

- a) tots dos sempre en català
- b) tots dos sempre en castellà
- c) un sempre en català i l'altre sempre en castellà
- d) tots dos barregen el català i el castellà
- e) altres casos

8. EN QUINA LENGUA PARLES ALS PARES?

□

- a) a tots dos sempre en català
- b) a tots dos sempre en castellà
- c) a l'un sempre en català i a l'altre sempre en castellà
- d) a tots dos en català i castellà, barrejat

e) altres casos

**9. EN QUINA LLENGUA □
PARLES A LA RESTA DE
LA FAMÍLIA?**

- a) sempre en català
- b) sempre en castellà
- c) en català i en castellà
- d) segons la llengua que parlen
- e) altres casos

**10. EN QUINA □
LLENGUA VAS APRENDRE
A LLEGIR I A ESCRIURE?**

- a) en català
- b) en castellà
- c) en català i castellà alhora

**11. A PART DE LES □
CLASSES DE LLENGUA
CATALANA I CASTELLANA,
ELS MESTRES QUE HAS
TINGUT DURANTS TOTS
AQUESTS ANYS
ESCOLARS, EN QUINA
LLENGUA T'HAN
EXPLICAT LES LLIÇONS?**

- a) sempre o gairebé sempre en català
- b) sempre o gairebé sempre en castellà
- c) en català i castellà aproximadament igual

**12. COM ET □
DIRIGEIXES ALS**

PROFESSORS?

- a) en català
- b) en castellà
- c) depèn

**13. ENTRE ELS AMICS □
I COMPANYS. QUINA
LLENGUA SE SENT
PARLAR?**

- a) gairebé sempre en català
- b) gairebé sempre en castellà
- c) en català i castellà, igual

**14. A PART DE LES □
CLASSES DE LLENGUA
CATALANA I CASTELLANA,
EN QUINA LLENGUA
T'HAN EXPLICAT LES
LLIÇONS?**

- a) sempre o gairebé sempre en català
- b) sempre o gairebé sempre en castellà
- c) en català i castellà, aproximadament igual

**15. A L'ESCOLA I A □
L'INSTITUT, EN QUINA
LLENGUA HAS PARLAT
ALS MESTRES ?**

- a) sempre o gairebé sempre en català
- b) sempre o gairebé sempre en castellà
- c) en català i castellà, aproximadament igual

**16. ENTRE ELS AMICS I □
COMPANYS. QUINA
LLENGUA SE SENT
PARLAR?**

- a) sempre o gairebé sempre en català
- b) sempre o gairebé sempre en castellà
- c) en català i castellà , aproximadament igual

**17. EN GENERAL □
CADA QUAN VEUS
PROGRAMES DE
TELEVISIÓ EN CATALÀ ?**

- a) mai
- b) una vegada al mes, o menys
- c) tres cops a la setmana o menys
- d) cada dia, una hora, o menys
- e) cada dia, més d'un hora

**18. EN GENERAL □
CADA QUAN VEUS
PROGRAMES DE
TELEVISIÓ EN CASTELLÀ?**

- a) mai
- b) una vegada al mes, o menys
- c) tres cops a la setmana o menys
- d) cada dia, una hora, o menys
- e) cada dia, més d'un hora

**19. EN GENERAL □
CADA QUAN ESCOLTES**

**PROGRAMES DE RÀDIO
EN CATALÀ ?**

- a) mai
- b) una vegada al mes, o menys
- c) tres cops a la setmana o menys
- d) cada dia, una hora, o menys
- e) cada dia, més d'un hora

**20. EN GENERAL □
CADA QUAN ESCOLTES
PROGRAMES DE RÀDIO
EN CASTELLÀ?**

- a) mai
- b) una vegada al mes, o menys
- c) tres cops a la setmana o menys
- d) cada dia, una hora, o menys
- e) cada dia, més d'un hora

**21. EN GENERAL, □
LLEGEIXES ELS LLIBRES,
DIARIS, REVISTES, ETC.**

- a) gairebé sempre en català
- b) gairebé sempre en castellà
- c) en català i castellà, per igual
- e) mai

**22. EN GENERAL, EN □
QUINA LLENGUA
ESCRIUS ?**

- a) gairebé sempre en català
- b) gairebé sempre en castellà
- c) en català i castellà, per igual

23. COM CREUS QUE □

SAPS PARLAR EL CATALÀ ?

- a) bé
- b) regular
- c) malament

24. COM CREUS QUE SAPS PARLAR EL CASTELLÀ ?

- a) bé
- b) regular
- c) malament

25. SAPS ESCRIURE EN CATALÀ ?

- a) correctament
- b) correctament però utilitzant el diccionari
- c) amb dificultat
- d) molt poc
- e) gens

26. SAPS ESCRIURE EN CASTELLÀ ?

- a) correctament
- b) correctament però utilitzant el diccionari
- c) amb dificultat
- d) molt poc
- e) gens

27. CREUS QUE EL CATALÀ HAURIA DE SER:

- a) cooficial
- b) única llengua oficial
- c) no oficial

28. A L'ESCOLA, L'ENSENYAMENT HAURIA DE SER:

- a) tot en català
- b) tot en castellà
- c) en català i castellà, indistintament
- d) s'hauria de poder escollir

29. CREUS QUE EL CATALÀ ESTÀ EN PERILL DE DESAPARICIÓ?

- a) sí
- b) no
- c) no ho sé

31. EN QUINES OCASIONS PARLES EN CATALÀ?

- a) sempre o gairebé sempre
- b) mai, o gairebé mai
- c) segons la llengua de l'altra persona
- d) sempre excepte a casa
- e) només a casa

32. EN QUINES OCASIONS PARLES EN CASTELLÀ?

- a) sempre o gairebé sempre
- b) mai, o gairebé mai
- c) segons la llengua de l'altra persona
- d) sempre excepte a casa
- e) només a casa

33. CREUS QUE EL CATALÀ S'HAURIA DE PARLAR MÉS A CATALUNYA? □

- a) sí
- b) no
- c) no ho sé

34. CREUS QUE EL CATALÀ S'HAURIA DE PARLAR MÉS A L'INSTITUT? □

- a) sí
- b) no
- c) no ho sé

35. CREUS QUE EL CATALÀ SERVEIX PER ACONSEGUIR UNA PROMOCIÓ SOCIAL? □

- a) sí
- b) no
- c) no ho sé

36. COM ET SENTIS? □

- a) més català que espanyol
- b) més espanyol que català
- c) tan català com espanyol
- d) només català
- e) només espanyol
- f) només europeu

37. PER SER CATALÀ, CREUS QUE S'HA DE PARLAR CATALÀ? □

- a) sí
- b) no
- c) no ho sé

38. QUI CREUS QUE ÉS CATALÀ? □

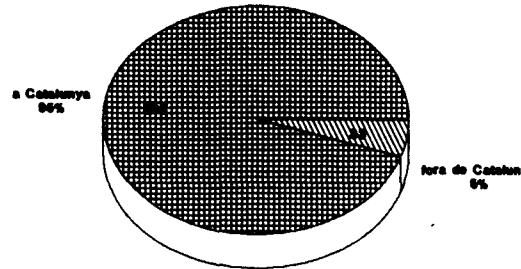
- a) només els que parlen català
- b) tothom que viu i treballa a Catalunya
- c) tothom que ha nascut a Catalunya
- d) tothom que se senti català

39. QUANS ANYS TENS? □

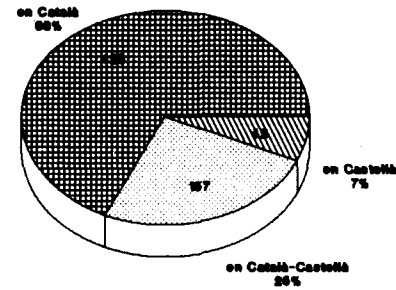
ENQUESTA SOCIOLINGÜÍSTICA

	A	%	B	%	C	%	D	%	E	%	F	%	N.C.
Pregunta 1	298	47,2%	327	51,8%	0	0,0%	3	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	2
Pregunta 2	330	52,3%	299	47,4%	1	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Pregunta 3	595	94,3%	33	5,2%	1	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1
Pregunta 4	596	94,5%	14	2,2%	18	2,9%	1	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	2
Pregunta 5a	497	78,8%	131	20,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	3
Pregunta 5b	492	78,0%	135	21,4%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,2%	0	0,0%	3
Pregunta 6	492	78,0%	98	15,5%	22	3,5%	11	1,7%	6	1,0%	0	0,0%	1
Pregunta 7	496	78,6%	86	13,6%	33	5,2%	7	1,1%	8	1,3%	1	0,2%	0
Pregunta 8	491	77,8%	80	12,7%	30	4,8%	21	3,3%	7	1,1%	0	0,0%	2
Pregunta 9	437	69,3%	70	11,1%	48	7,6%	70	11,1%	3	0,5%	0	0,0%	3
Pregunta 10	426	67,5%	42	6,7%	157	24,9%	2	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	4
Pregunta 11	482	76,4%	23	3,6%	121	19,2%	1	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	4
Pregunta 12	447	70,8%	8	1,3%	174	27,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2
Pregunta 13	512	81,1%	22	3,5%	92	14,6%	2	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	3
Pregunta 14	518	82,1%	11	1,7%	95	15,1%	2	0,3%	1	0,2%	0	0,0%	4
Pregunta 15	569	90,2%	11	1,7%	44	7,0%	3	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	4
Pregunta 16	508	80,5%	23	3,6%	93	14,7%	1	0,2%	4	0,6%	0	0,0%	1
Pregunta 17	25	4,0%	24	3,8%	63	10,0%	209	33,1%	307	48,7%	0	0,0%	3
Pregunta 18	21	3,3%	41	6,5%	163	25,8%	216	34,2%	184	29,2%	0	0,0%	5
Pregunta 19	159	25,2%	129	20,4%	142	22,5%	140	22,2%	50	7,9%	0	0,0%	11
Pregunta 20	172	27,3%	106	16,8%	127	20,1%	124	19,7%	91	14,4%	0	0,0%	10
Pregunta 21	155	24,6%	128	20,3%	316	50,1%	25	4,0%	2	0,3%	0	0,0%	5
Pregunta 22	511	81,0%	17	2,7%	93	14,7%	1	0,2%	1	0,2%	0	0,0%	7
Pregunta 23	497	78,8%	112	17,7%	10	1,6%	7	1,1%	0	0,0%	1	0,2%	4
Pregunta 24	249	39,5%	293	46,4%	70	11,1%	13	2,1%	2	0,3%	0	0,0%	4
Pregunta 25	350	55,5%	202	32,0%	64	10,1%	9	1,4%	2	0,3%	0	0,0%	4
Pregunta 26	269	42,6%	218	34,5%	109	17,3%	24	3,8%	5	0,8%	0	0,0%	6
Pregunta 27	240	38,0%	337	53,4%	29	4,6%	13	2,1%	0	0,0%	0	0,0%	11
Pregunta 28	314	49,8%	27	4,3%	149	23,6%	137	21,7%	1	0,2%	0	0,0%	3
Pregunta 29	50	7,9%	166	26,3%	268	42,5%	143	22,7%	0	0,0%	0	0,0%	4
Pregunta 30	53	8,4%	81	12,8%	376	59,6%	116	18,4%	1	0,2%	0	0,0%	4
Pregunta 31	416	65,9%	18	2,9%	171	27,1%	17	2,7%	5	0,8%	0	0,0%	4
Pregunta 32	59	9,4%	198	31,4%	334	52,9%	18	2,9%	18	2,9%	0	0,0%	4
Pregunta 33	504	79,9%	48	7,6%	71	11,3%	3	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	5
Pregunta 34	413	65,5%	93	14,7%	116	18,4%	2	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	7
Pregunta 35	289	45,8%	109	17,3%	200	31,7%	17	2,7%	1	0,2%	0	0,0%	15
Pregunta 36	205	32,5%	32	5,1%	118	18,7%	233	36,9%	14	2,2%	19	3,0%	10
Pregunta 37	381	60,4%	170	26,9%	48	7,6%	22	3,5%	0	0,0%	0	0,0%	10
Pregunta 38	92	14,6%	48	7,6%	121	19,2%	356	56,4%	2	0,3%	0	0,0%	10

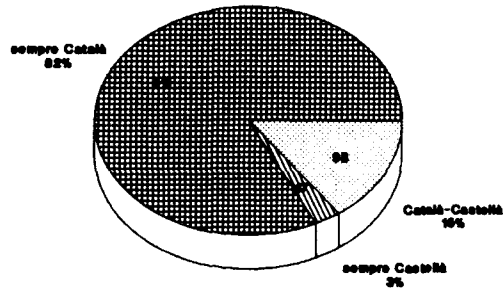
3. lloc de naixement

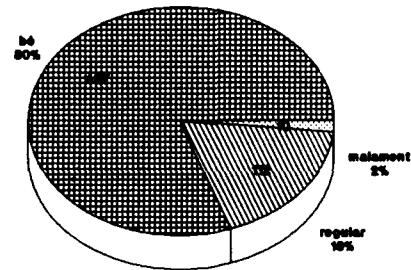
10. en quina llengua vas aprendre a llegir i a escriure

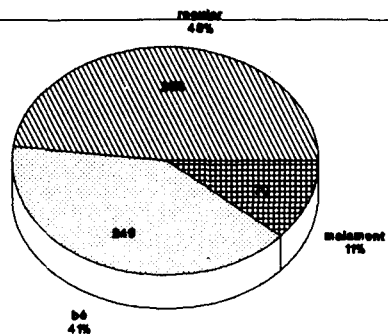
22. en general en quina llengua escrius?

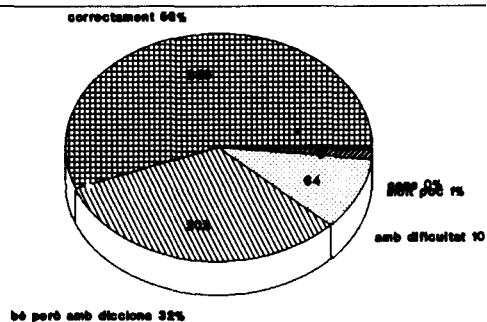
23. com creus que saps parlar el català?

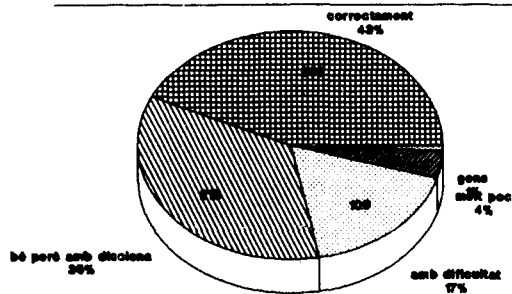
24.com creus que saps parlar el castellà

25. saps escriure en Català ?

26. saps escriure en Castellà ?

36. com et sents ?

